

להמריכו זליחה

גליון לד • שבועות תשפ"ד

מאוצר שיחותיו ומכתביו של הגאון הצדיק רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א

ניצוצי חיזוק ואמונה

פניני המועדים

פתגמן קדישין ומרגיטין טבין שנשמעו מפי"ק הגה"צ מורינו שליט"א בשעה של קורת רוח ובשבילי דאורחא

שוב סורה מכל סחורה

בתוך שיחת קודש בעת נעילת התג דיבר מורינו שליט"א על מה שמשנה קיבל תורה 'מסיני' - ממדריגת סיני, עד כמה גדולה ונצרכת היא מידת הענוה, וזהו הכלי לקבלת התורה: משל למה הדבר דומה לאדם המייצר טבעות 'ווי טיפער מען מאכט די לאך אלץ מער גייט דארט אריין דימאנט' [וככל שמעמיקים את הגומא כך נכנסת היהלום בעומק יותר], כמו כן היא בהבנת הלימוד התורה, עד כמה שמכניע האדם את עצמו בהכנעה וענוה - כך עושה כלי לקבל יותר תורה, 'כי טוב סחרה מכל סחורה'.

(שבוט שנת תשע"א לפ"ק)

קול גדול ולא בסק

מורינו שליט"א אמר: שמעתי מהאדמו"ר מפיטסבורג [בעל אמונת אברהם] זלה"ה פירוש נאה על הפסוק 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד' - ע"פ מה שאמרו רז"ל (מסכת כד ע"א) 'אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו, ונאמר בקבלת התורה "קול גדול ולא יסף", ומתרגמינן 'ולא פסק' (במדבר ה' י"ט), היינו שקול ה' נמצא בתוך הבריאה, ומי שזוכה יכול לשמוע את האמונה הקדושה ואת הזהרת ילא יהיה לך אלקים אחרים על פני. וזה פירוש הפסוק "שמע ישראל" כלומר אתה ישראל הסכת ושמע את דבר ה', ומהו דבר ה'? "ה' אלקינו" - היינו 'אנכי ה' אלקיך', 'ה' אחד' - שהוא לבדו הוא, והיינו ילא יהיה לך אלהים אחרים על פני.

(שבוט שנת תשע"א לפ"ק)

שמחת יום טוב בהלכותיו

מורינו שליט"א דיבר בקדשו להמסובים אצל שלחנו: חובה וזכות הוא לנו לשמוח ביו"ט, והשמחה האמיתית הוא שנתבונן בטובות הנפלאות שנתן לנו השי"ת ביו"ט, שאנו זוכים

'דק התורה הזאת'

המומחה הגדול בבית משוגעים

סיפר לי אחד, שבשנים שעברו כאשר היו מוכרים כדי חלב בבקבוקי זכוכית [ולא כהיום (בארה"ק) שמוכרים החלב בשקיות], היו משתמשים כמה פעמים בבקבוק אחד, וכדי להשמיד את הרוחות רעות הנדבקים בהם, היה בחברת "תנובה" [חברה גדולה לייצור חלב בארה"ק] מכשירים שהיו שוטפים את הבקבוקים שיהיו נקיים לצורך מילוי חלב מחדש.

והיה להם שתי מכשירים מיותרים שלא השתמשו בו, וחברה אחרת של יין החליטה לקנות מהם את המכשירים הללו לצורך שטיפה וניקוי בבקבוקי יין. אמנם כדי שיוכלו להשתמש בהם לצורך בבקבוקי יין היו צריכים להביא בעל מלאכה מומחה להעביר ולסדר את המכשירים לניקוי בבקבוקי היין במקום בבקבוקי החלב.

וכל מכשיר כזה עלה סך ארבע אלף פונ"ט - שהיה בימים ההם הון רב - והיו צריכים להוסיף עוד אלפיים פונ"ט עבור כל מכשיר לבעל המלאכה שיסדרם לניקוי בבקבוקי יין.

וסיפר לי אחד שהיה לו חלק שותפות באותו חברה של יין, שהם התאמצו והשיגו סך הקצוב עבור המכשירים הללו על סך שמונת אלפי פונ"ט, ושוב השיגו עוד ארבע אלף פונ"ט על סמך מומחה אחד בארץ ישראל לסדרם ולהפכם לניקוי בבקבוקי יין במקום בבקבוקי חלב, ואכן הם קנו אותם והעמידום על מכוונם, ועתה היו צריכים לקרוא לבעל המלאכה הנ"ל, הם התקשרו אליו, וענו להם

על הטלפון שאותו מומחה גדול נכנס בדול-הויז' [-בית משוגעים]... וכך עומדים שתי מכשירים עד היום הזה ואין מה לעשות עמם...

והוא דבר פלא! היכול האדם לומר על עצמו שהוא חכם? **א מענטש קען זאגן א ער איז א חכם? ירחם השי"ת! אנו אחוזים ומונחים לגמרי בידו ית'!**

וכמו כן גיבור, וכי האדם יכול לומר ולהתפאר שהוא גיבור? **ברגע אחד הוא יכול למצוא את עצמו כלא היה...** הוא יכול לחלות חלילה במחלה שאי אפשר להתרומם ממנה - השי"ת ירחם ולא יראה לנו כל זאת... דער אויבערשטער זאל נישט ווייזן...

אנחנו נמצאים אך ורק ביד השי"ת! מיר זענען ביים אויבערשטן אין האנט! ואיך יוכל האדם להתנאות בגבורתו?

ולא רק שאיננו גיבור, אלא הוא יכול למצוא את עצמו במצב גרוע הרבה יותר, אנו מברכים בכל יום ברכת "זוקף כפופים", **רבנו של עולם אני מודה לך, אני מודה לך שאני עומד על שתי רגליי, אני משבח אותך על כך!** ואדרבה, על ידי כך שמכירים שהכל הוא בידו ית' ומשבחים אותו על כך, אנו בטוחים שתמיד ימשיך כך ולא יהיה לזה שום כליון.

ועל זה הדרך גם גאוות העשיר, וכי אין אנו יודעים כהיום הזה? ברגע אחד ממש יכול להתהפך עליו הגלגל ולא רק שאינו עושה, אלא עשרה דורות אחריו יוצטרכו לשלם ולהשיב את חובותיו, ירחם השי"ת!

זהו תכלית כל העולמות כולם, חיה ניתן על יד מחמט שהענין שלו היה מידת הענוה. ואכן מובא (פירוש זרוע ימין שם) ש"סיני" עם הכולל עולה בגמטריא כמנץ "ענוה".

פניני המועדים

לקיים מצוותיו ית', אשר כל מצוה ומצוה יש לה א' עקסטרע קאליר' [גוון מיוחד], ואנו צריכים לקיימם יום טובידיג - דהיינו ללבוש מלבושי כבוד ביו"ט, ולהתענג בו במאכלים ערבים ובמיני מטעמים לכבוד היו"ט עצמו.

ואולם האמת הוא שאנו רחוקים מאוד משמחה אמיתית של יו"ט, שהוא השמחה בהשי"ת באמת, אמנם - ברתני בענין וכן מבואר בשו"ע - שכל דבר המביא את האדם לידי שמחה, אף שאינו שמחה מעצם היו"ט, אפ"ה צריכים לעשותו ולעסוק בו, ובהו ג"כ מקיים מצות שמחת יו"ט.

כגון להתאסף יחד ולשר ולזמר ניגונים של שמחה, ובחזו"מ ללכת למקום שמנגנים שם בכלי שמר וכי"ב, או ללמוד לימוד שרחה נוחה בו, וכדומה בפעולות שמביאות את האדם לידי שמחה, כשעושה אותם, כי היום יו"ט ורצונו לשמוח ביו"ט, הרי מקיים בזה מצות שמחת יו"ט, והיא העצה הנכונה לנו כדי לשמוח ביו"ט.

(ליל התקדש חג, פסח תשי"ז לפ"ק)

קבלת פני רבו ברגל

מורינו שליט"א האריך בענין 'הארת היו"ט' ואמר: בליקוטי מוהר"ן תורה קל"ה מביא רבינו את מאמר החזו"ל 'חייב אדם להקביל פני רבו ברגל' (סוכה טו ע"ב) - ומבארו, שהאדם חייב למצוא 'ולהכיר את פני רבו ברגל', 'פני רבו' - היינו ההשגה של רבו, הנשמה של רבו, את 'פניו שכלו ונשמתו' של הצדיק, ואת זה יכולים למצוא דייקא ביום טוב. כי רבינו כתב לפני כן שאור היום טוב הוא אור הצדיק: 'כי עיקר כח קדושת היו"ט תלוי בצדיקים' כמו שכתוב 'אשר תקראו אותם במועדים' (ויקרא כג ד) ודרשו (רי"ה כד) 'אל תקראו אתם אלא אתם, שזה עולה על חכמי הדורות, שבם תלוי קדושת הימים טובים ומנים.

ומובא מהארי"י הק' שלצדיקים יש נשמות גדולות נשגבות ומופלגות כאלו עד אין קץ ממש. ואמונתם הגדולה והנשגבה יכולה למלאות את כל העולמות באלקות.

בזה מובן, שאור היו"ט, שהוא חג לה', שהוא הארה בכל העולמות, זהו 'אור הצדיק', כמאמר חזו"ל הנ"ל 'אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם - אל תקראו אותם אלא אתם' - שאור הצדיקים האמיתיים שכל דור, הם הם האור של היום טוב ממש.

וען מען וואלט ווען געוואוסט ווי ווייט עס דערלאנגט די גרויסקייט פונעם צדיק וואלט מען זיך ווען באהאלטן פאר בושה! [אילו היו יודעים עד כמה מגיעה גדולתו של הצדיק היו נחבאים מבושה!] כמו שבמביא שם רבינו (בתורה קלה) את הפסוק (איוב טו) 'דאוני נערים ונחבאו', שזה עולה על הצדיק - כשרואים אותם נערים את גדלות הצדיק וכמה קטנים הם, כמה מעטים הם, כמה רחוקים הם כלפי קדושתו, היו ממש מתבטלים במציאות מגודל הרגשתם בגדולת הצדיק.

(ח"י תשרי שנת תשמ"ח לפ"ק)

על כן אסור לזלזל בזה כל וכלל, זוהי העצה ואין זילתה! וכמאמר הכתוב (משלי יג, יד) 'פטר מים ראשית מִדוֹן' ודרשו חז"ל (סנהדרין ז ע"א) מזה שתחילת דינו של אדם הוא נידון על דברי תורה, דהיינו ששאלה זו נשאלת בראשונה לפני כל השאלות האחרות, קודם שישאלו אותו על מעשיו ופעליו - למה עשה כך וכך ולמה דיבר לשון הרע וכדומה, ישאלו אותו תיכף בראשונה "האם ישבת ולמדת תורה?".

בראתי יצה"ר בראתי תורה תבלין!

בגמרא (בבא בתרא טז ע"א) איתא 'אמר רבא, ביקש איוב לפטור את כל העולם כולו מן הדין' - ומה אמר - 'רבונו של עולם, בראת שור - פרסותיו סדוקות' - שזהו סימן טהרה שהוא טהור, 'בראת חמור פרסותיו קלוטות' - וזהו סימן לכל שהוא טמא, ונמצא שבראת אותם מלכתחילה את זה טהור ואת זה טמא בלא בחירתם, 'בראת גיהנום, בראת גן עדן, בראת צדיקים, בראת רשעים' - שהאנשים עצמם גם כן אין להם בחירה, כי אם הוא 'רע' אז הוא נמשך אליה ונעשה רשע, ואם הוא 'טוב' הוא נמשך אל הטוב ונעשה צדיק.

שואלת הגמרא 'ומאי אהדרו ליה חבריה דאיוב' - מה השיבו לו חביריו על טענה זו, והפלא הוא שהתירוץ לא היה שאין דבריו נכונים, אלא השיבו ואמרו: 'ברא הקב"ה יצר הרע ברא לו תורה תבלין!' אין הכי נמי, השי"ת ברא אדם שרובו רע והוא נמשך אל הרע להיות רשע 'בראתי רשעים', אך יש עצה בשבילו, אם ילמוד תורה הוא יהיה צדיק! ואז חשיבותו תתעלה ותתנשא הרבה יותר מצדיק אחר! כי הוא היה רשע והפך את עצמו לקחת את כל כוחותיו לעבודת השי"ת להיות צדיק!

ואדרבה, ישנם צדיקים גדולים מנהיגי הדור ומנהיגי עולם, שהיו בעצם רשעים בשרשם, ועם כל זה הם נעשו צדיקים! הם עשו את המוטל עליהם.

ולהיפך גם כן, ישנם אנשים אשר נבראו בהיותם רוב טוב 'בראתי צדיקים', אך אם הם לא יעסקו בתורה יתגבר עליהם הרע ויתהפך לרשע, הוא צריך ללמוד כדי שאכן יהיה צדיק!

וישנם גם אנשים שהם בינונים 'מחצה על מחצה', וכמוכן שאף הם צריכים לעסוק בתורה כדי להגביר את הטוב על הרע.

ובזה מובן בטוב טעם ודעת למה עשרת ימי תשובה שבן ראש השנה ליום הכיפורים הוא זמן מיוחד לבינונים לשוב ולהיכתב בספרן של צדיקים, כי בינוני הוא אדם שיש לו מחצה על מחצה זכויות, אך כמה זמן יוכל להישאר על מחציתו זאת? הרי ברגע כמימרא יהיה יותר רע או יותר טוב, על כן צריך שיהיה ספר מיוחד לצדיקים אשר רובם טוב, וספר מיוחד לרשעים אשר רובם רע, וספר מיוחד לבינונים אשר הם מחצה על מחצה, כדי שעד יום הכיפורים יגבירו את הטוב על הרע ויכתבו בספר של צדיקים, והעצה הוא כאמור ע"י לימוד התורה!

הבדורה נתונה בדיני

עכ"פ, משה רבינו אמר: לי אין כלום! רק אותך יש לי! איך האב גארנישט - דיר האב איך! ורק דבר אחד שאתה נתת לי זאת יש לי, והוא [ניאמר] מִטָּה - מלשון הטיה, דהיינו הבחירה לבחור לנטות לצד הטוב או לצד הרע - זאת נתת לי! אני יכול לבחור להיות רשע או צדיק! אט דאס איז וואס איך פארמאג! וחוף דבר זה הרי הכל שלך לבד!

אוהבים את השי"ת!

ולמעשה אין לנו שום עצה אחרת לקבל כוח וחוזק לבחור בטוב ולהתגבר על הרע - שהיא הבחירה שיש לנו - חוף מלימוד התורה הקדושה! ואין לך תורה לשמה גדול מזה בעת אשר מתיישבים ללמוד בהשתוקקות ובתפילה: "רבונו של עולם! עזור נא שבזכות התורה הזאת אזכה להיות יהודי כשר [א- ערליכער איד]! בזכות התורה הזאת אזכה להתדבק בהשי"ת! שאזכה להיות "מאן דאחיד באורייתא אחדי בהקדוש ברוך הוא!".

כי כאשר אוהבים את התורה - אוהבים את השי"ת! וכאשר דבקים בתורה - דבקים בהשי"ת!

הבחירה נתונה בדינו, והרי הרע הולך ומתגבר בכל החוזק, וצריכים כוח רב ללחום עמה ולהתגבר עליה, כי כולנו רוצים להילחם עמה אך אין בנו כוח לזה.

חסר לו פרק בישע"י

ואין זה ספק כלל, שכאשר האדם לא זוכה לעמוד בנסיון חס ושלום, מן הנכון לומר שהיה חסר לו פרק אחד בנביא ישעיה' שלא למד אותו כראוי עם פירוש רש"י! שאילו היה לומד אותו היה לו כוח להתגבר על היצר! או חסר לו פרק משניות מסויים, סוגיא מסויימת, שאם היה לומד אותה ועוסק בה אזי היה באמתחתו "משונא דנשמתא" לעמוד בנסיון! ומפורש יוצא מדברי חז"ל (קידושין ל ע"ב) "בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין לו".

כל עצות רק עם לימוד התורה!

הגאון הגדול רבי דוד יונגרייז זצוק"ל [ראב"ד העדה החרדית] אמר פעם על הענין של ספרי מוסר וחסידות המלהיבים לב האדם בכל מיני טעמים ותחבולות להתחזק ולהתגבר על היצר, והרי מפורש בדברי חז"ל (קידושין ל ע"ב) 'בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין'. אלא זאת אומרת שכל העצות כולם אינם מועילים אלא יחד עם לימוד התורה! אך ללא לימוד התורה לא יועילו מאומה על האדם!

הרה"ק מקאמאראנא ז"ע מביא בספרו 'צתיב מצוותיך' (נתיב התורה שביל ראשון) שאף רבי שמעון בר יוחאי עם עם כל מחו הקדוש וחכמת ליבו - אילו לא היה לומד תורה לא היה נעשה עמו דבר, כך הם פני הדברים! 'בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין כנגדו!'

מכתבי הגד"צ מוריני שליט"א
לאור הזמן והפרשה

קביעות עתים לתורה

בענין הזמן, ידוע שכשהאדם עושה לו זמן אפילו כחודו של מחט, אפילו על קאפיטל אחד תהלים בכל יום, או על פסוק אחד בכל יום, אם על סעיף ש"ע והוא שמח בזה, או הזמן מתרחב, עד שנעשה קביעות יסוד באדישקייט, וכל המעת-לעת נעשה בסיס לשעה דקדושה הזאת, כאילו כל היום משמש את השעה הקדושה הזו שהוא עוסק בתורה ובתפלה, ומרגישים חיות כל היום להגיע אל השעה הטובה הזו.

יש פתגם על מאמר חז"ל (אבות פ"ב מ"ד) "אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה" - היינו אל תאמר כשיהי' לי זמן מרווח, או אלמוד, שמא לא תפנה, היינו שמא רצון הבורא הוא שתלמד במצב של "לא תפנה" - שלא יהיה לך זמן, ואעפ"כ בתוך זה תתחזק ללמוד, וזוק ואמץ.

הדו"ש וטובתך והצלחתך בלב ונפש חפצה
יעקב מאיר שכטער

מעגלת התמדת התורה

ביה יום א' לי תשרי תשל"ג פעה"ק ירושלים ת"ו
בב"א

כדאי בתחילת אגרותי לעורר את אשר דברתי ושניתי בימים אלו לפני חברים מקשיבים, שענין נשיאת חן שזוכין על ידי התורה שנקראת "אילת אהבים ויעלת חן" (משלי ה, ט) שמעלה חן על לומדיה (עירובין נד ע"ב), כמבואר בתורה הראשונה בליקוטי מוהר"ן - הרי שבחינת חן זו היא בחינת הצלחה כללית שמצליח בכל ענין שניגש אליו ע"י שנושא חן, בבחי' "ממצא חן וישקל טוב בעיני אלקים ואדם" (שם ב' ד'), ו'בעיני אלקים נכללת כל הבריאה שברא אלקים, כמאמר החובת הלבבות (שער הבחינה פ"ד) שהטבע לפני העובד אלקים כעבד לפני אדוניו, בבחי' מה שנאמר אצל יעקב אבינו 'עלי יניח צדיק את ראשו' (תולין צא ע"א) - מגודל החן שמצא יעקב (בחי' תמדה ומלכות חן-חמובא בפנים התורה הניל) גם לפני האבנים הדוממים.

ובספר המדות (הצלחה ז) מובא: "עסק התורה היא סגולה להצלחה", ומקורו מהגמרא (ע"ז ט"ו ע"ב), שם איתא: דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים - כל העוסק בתורה, נכסיו מצליחים, ע"ש.

וביחוד רואים דבר זה בעבודת השי"ת, שאפילו אם עושים כל העבודות היקרות והעצות לעבודתו ית"ש, ואם זה בלי תורה, אין רואים כמעט שום הצלחה ח"ו, ואין זה כי אם מפני שחסרה שקידת התורה.

והרי זה דומה למנקה את השדה מהקוצים וברקנים, ומסקל את האבנים, וגודר גדר תורש וזורע, ואינו משקה את השדה במים מצמיחים, שכתוצאה מכך הכל מתייבש ח"ו ח"ו. ואין מים אלא תורה' (ביק ז ע"א).

ודבר זה הוא בדוק ומנוסה אצלי, לא בהשערה כי אם בראיה ממש - שכל אלו שזכו לאור רביה"ק, וקיימו את עצותיו יחד עם התמדת הלימוד, גדלו והצליחו ועשו פרי לשם ולתפארת.

כבודה של תורה

מוריני שליט"א סיפר: היתה מנהג קדום כי בעת שעברה ספר תורה ברחובה של עיר אז כל בנין שעברה הס"ת יצאו אנשי הבנין עם נרות דולקים לכבודה של תורה. וכן איתא כי גם ת"ח העוסקים בתורה בעת שעובר שמחת הכנסת ספר תורה מחויבים להפסיק מלימודם ולהשתתף בשמחה זו אשר זה כבודה. ושמעתי מאחד כי אכן כן נהג גאב"ד ירושלים רמ"א פריינד זצ"ל כי אף היה באמצע הלימוד אם שמע שמחת הכנסת ס"ת הפסיק מלימודו והשתתף בשמחת הכנסת ספר תורה.

תורה שלמדתי בא"י

מוריני שליט"א אמר: בספר יוחסין (מאמר רביעי) מובא שפעם אחת נישבו כמה מהגאונים, רבי חנוך, רבי חושיאל אביו של רבינו חננאל, ורבינו משה אביו של רבי חנוך (וגם רבי חנוך היה מופלג בדרו, ולא היה אדם שחלק עליו, והוא פירוש את כל התלמוד בלשון עבר - כנזכר שם בס' יוחסין). ורבינו שמירה ב"ר אלחנן, על ידי שודדי נפשות, במטרה למכרם לעבדים בארצות רחוקות. עמם נשבו גם נשותיהם אשר הובלו בספינה נפרדת. הנשים שראו עצמן נתונות בידיהם של הפושעים הנקלים ההם, קבלו על עצמם ליהרג על קידוש שמו יתברך ובלבד לא ליפול לידיהם הטמאות של השודדים. הן קראו מתוך ספינתם אל עבר ספינת הגאונים השבויים, ושאלו אותם האם נטבעי ים יקומו בתחיית המתים, השיבו להם הגאונים בלשון הפסוק "אמר ה' מבשן אשיב אשיב ממצולות ים (תהלים סח כ"ז). הנשים בשמען זאת, השליכו עצמן לתוך הים וטבעו על קידוש ה'.

הגאונים הללו נמכרו בשלושה מקומות רחוקים ונדחים בעולם, וברבות הזמן הקימו מבצרי תורה ענקיים בארצות פזוריהם.

מכאן נלמדו שעד כמה מסרו אבותינו ורבותינו על קדושת ה', שנסותיהם נטבעו בים, והם עצמם נמכרו לעבדים, ואף גם זאת בהיותם בארץ לא להם, עמדו במסירת נפשם הטהורים והקימו בני ועד לחכמים שלא תשתכח תורה מישראל.

תורה לשמה

מוריני שליט"א דיבר אודות לימוד התורה לשמה, וסיפר: שמעתי עובדא נפלאה, ממחבר אחד שבא להרה"ק מצאנו זיע"א לבקש הסכמה על ספרו, וכידוע נמנע

הרב מצאנו לתת הסכמה על ספרים, אולם אותו יהודי הפציר מאד לקבל את הסכמת הרב. ביקש ממנו הרב את הספר לעיין בו מעט, וכשפתחו, נפלו עיניו על קטע מסויים בו מתעכב המחבר על הפסוק (תהלים מא) "כאיל תערוג", ומביא קושיית המפרשים (עיין גם ש"י), שהיה לו לכתוב או כאיל יערוג - שניהם לשון זכר, או כאילה תערוג - בלשון נקיבה, ומדוע ערבב כאן זכר ונקבה. והביא מחז"ל שאמרו (ב"ב טז וכן בזהר בשלח נב ע"ב ופנחס רמט ע"ב) 'שאילה זו רחמה צר, ובשעה שכורעת ללדת צועקת שבעים קולות כמספר תיבות של מזמר יענך, ומזמין לה הקדוש ברוך הוא דרקון (מין נחש) שמכישה בבית הרחם, ונקרע המקום ומתרחב, כדי שהעובר יוכל לצאת לשלום, וזה מה שאמר הקדוש ברוך הוא לאיוב (איוב לט א) "הידעת עת לדת יעלי סלע חולל אילות תשמור", שהקב"ה משיגח ושומר את האילה בעת לדתה. ועוד איתא בחז"ל (מדרש תהלים כב וכן הוא בזהר שם) על אילה זו שהיא חסידה שבחיות ורחמיה מרובים, ובעת שיש עצירת גשמים ויובש בעולם, באות כל החיות אל האילה כדי שתתלה עיניה למרום ותבקש רחמים, והיא זועקת להקדוש ברוך הוא, וממציא להם מעין ושותות כולם. ושואל באותו ספר, ומה אם יקרה ויזדמנו לפני האילה שני מצבים כאחת, שהיא צריכה ללדת וגם מבקשים ממנה לבקש מהשי"ת על הגשמים. ומתריך: שבאותה שעה שוכחת האילה מעצמה ומכל יסוריה, ועושה את עצמה כ"איל" זכר שאינו מוליד וזועקת להשי"ת למען חברותיה, וזה שאמר הכתוב "כאיל תערוג" שהאילה עושה עצמה כאיל זכר וזועקת להשי"ת על אפיקי מים, ע"כ.

הרה"ק מצאנו התפעל מאד מפירוש זה, ונענה ואמר שצריך לתת לאותו מחבר הסכמה היות שאילו הוא לא היה איש של מסירות נפש להשי"ת לא היה עולה בדעתו אימרה זו.

אל תשקע בקשיות!

פעם אחת בא לפני הרה"ק רבי מאיר פרעמישלאנער זצ"ל יהודי, ושיח את לבבו שיש לו קושיים הרבה בחייו, ולאור זה יש לו בלבולי אמונה ח"ו. ענה לו הרה"ק כתוב ב'אקדמות' "דברי וטרי עדי לקששותא. 'דברי' - דער אויבערשטער האט באשאפן דער וועלט [הקב"ה ברא העולם], 'וטרי' - און ער טראגט דער וועלט [?], 'עדי לקששותא' - מיט די אלע קשיות!... [עם כל הקשיות...].

פניני מכתבים

ועם זה מובן, כי אנו רואים שכל הספה"ק מלאים עצות יקרות נגד הסטי"א, ואילו חז"ל אמרו מפורש "בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין" (קידושין ל' ע"ב). ומבואר במסילת ישרים (פיק ה) 'שהבורא שברא היצר הרע באדם, הוא שברא את התורה תבלין לוי, כלומר שהבורא שברא את היצירה הוא מעיד שאין עצה אחרת נגד היצירה כי אם התורה הק'.

והביאור בזה, שעיקר כל העצות הוא עסק התורה, והיא ההצלחה לכל המצוות ולכל העצות. ובדוק ומנוסה הוא שאחר שעוסקים כל היום בתורה - כל מעט עבודה שעושים, טועמים בה נועם ומתיקות דקדושה עילאה.

יעקב מאיר שכטער בן ח' דינה

זרות עולם

ב"ה במוצאי מנוחה אור לייג ניסן החדש אשר ישועות בו מקיפות תשנ"ג פעה"ק ירושלם ת"ו בב"א.

ותפילתי תעלה להצון לפני אדון כל ית"ש לעד, ויבורך הוא ובני ביתו וכל יצ"ח לקבל את התג ברוב תענוג, ב"שבע רצון ומלא ברכת ה'" (דברים ל' כ"ג), ובלב שמח ובהרחבת הדעת, ולהטהר ולהתקדש כאשר איותה נפשו הטהורה, ולצאת מגלויות הגוף והנפש, כאשר מבואר בדרושי הצ"ח (דרוש לח), שאף עתה שאנו בגלות הגוף, מ"מ מבחינת גלות הנפש היתה בגאולה שזכינו לה אח"כ לחירות עולם. על ידי תורתנו הקדושה.

יעקב מאיר שכטער

דרך הלימוד

ב"ה מוצאי שבת ק' לסדר שמות, ובני ישראל פרו וגוי במאד מאד שנת תש"ל.

בודאי יודע אתה את הרעיון היסודי, שבלימוד התורה אין הכוונה להתאים את התורה הק' להמוח שלי, כי אם לבטל את מוחי לדעת התורה עד שמוחי יתקון ויבין את מתיקות נועם התורה. כי הלא תורתנו מן השמים היא ונתלכשה בהשתלשלות מגביה מרומים עד לישור שנגח את הפרה' וכדומה, כי שנוכל להתאחד בה, וע"י לימוד תורתנו הקדושה באמונה לכל ענין ולכל דבר הלכה ואגדה, שמאמינים שכך הוא כמו שרואין דבר במציאות ממש, ואין קשיא יכולה להכחיש את המציאות, ואז על ידי לימוד כזה מתגלין אח"כ חידושי נפלאין.

ועפ"ז מובן מה שכתוב בספר המדות "קטני אמונה קשה להם להשיג חידושי דאורייתא" (אמונה ב' ח), כי רק ע"י לימוד באמונה נודך המוח מהקליפות והזוהמת הנחש הנאחו בכל אדם ע"י שהטיל זוהמה בחוה, מבחינת "הנחש ה"ה ערם" (בראשית ב' א) - שמוזה בא כל חכמת האפיקורסות וכל התאוות וכל דעת הסטי"א שמפתה את האדם ומביאו לכליון ואבדון נצחי רח"ל - וע"י לימוד התורה באופן של אמונה בכל הנלמד (כפי שנתבאר לעיל), מזדכך המוח ויכול להשיג חידושי דאורייתא ונועם התורה הק'.

הדורש שלומך וטובתך והצלחתך בלב נפש באוות נפש

יעקב מאיר שכטער

ח"א מכתב כ"ד, ח"ד מכתב רס"ג,
ח"ד מכתב רע"ח, ח"א מכתב ל"א

שאלות שעלו
על שלחנא דמלכא

נכטי בשאלתי?

שאלה: יש צדיקים אשר לא השאירו לדורות אחריהם ספר או מהלך בעבודת ה', כיצד ואיך אפשר לנו להתקשר עמהם?

שאלה: יש לי במשך היום זמן מצומצם פנוי, האם מוטב לומר אז תהלים או לדבר באידיש לפניו ית'?

תשובה: וואס מען איז מער מכוון [מה] שמכוונים יותר].

שאלה: אני סובל מאוד ממדת הכעס, איזה עצה יש להתגבר על זה?

תשובה: בכל זמן שהינך רוצה לכעוס על מישהו או על משהו תחליט בעצמך שאכן תכעס אך תדחה את הכעס ליום המחרת... **מחר אכעס ואתרנז על פלוני, מחר אסדר ענין זה,** [אפשטומען אז מארגן גייט מען יענעם אנשריינען, למחר גייט מען מסדר זיין זי זאך]. ואף אם למחר יראה לנכון לעשות כן, אך יהיה זאת ביותר ישוב הדעת.

תשובה: ע"י עובדות וסיפורים של הצדיק בעבודת ה'.

זוה בעצמו שהאדם חפץ ורוצה להיות כמו שהצדיק היה, לעשות רצון ה' בחפץ לב ובקרבת אלוקים, בזה גופא יש לו קשר עמו.

זאת ועוד יש ענין בעבודת ה' להתקשר לצדיק על ידי הזכרת שמו, כמו שאמר האר"י הק' לתלמידו רבי חיים וויטאל שיאמר עשרה פעמים השם 'רבי עקיבא' לפני התפילה, כיון שהיה בבחינת שורש נשמת תלמידו של רבי עקיבא כידוע.

המשך סיפורים ממעמד ג

בעומק תירוצו של הפרימעשלאנער לאותו יהודי בעל הקושיות.

אמירת תהלים

דוד המלך השתתף אצל הלידה

מורינו שליט"א אמר: מובא במעשיות המקוריות של הגאון מווילנא, שבדורו של הגאון מווילנא ז"ע חי בעירו שואב מים, איש פשוט תמים וישר דרך, שמעשהו יום יום היה לשאוב מים מן הבאר להרוות נפשות ישראל במים חיים, ודרכו היה שבכל עת שהיה לו זמן פנוי היה מתיישב ואומר פרקי תהלים, כך בכל עת מצוא היה פיו ממלל שירות ותשבחות דוד בן ישי, וכשבא זמנו ונסתלק לחיי עולם, אמר הגאון מווילנא ז"ע שרוצה לילך וללונתו, כי דוד המלך ע"ה בעצמו בא לקבל פניו...

ומורינו שליט"א הוסיף: תירוצו של הרה"ק הנ"ל עמוק הוא מכפי שנראה, וביאורו: כי אמנם הקב"ה 'ברא' את הקושיות - שמקורם בחלל הפנוי שנברא לצורך קיום העולם (כמו שמאריך רביהק בסי ס"ד), ועליהם אומר הכתוב (דברים ל' ט"ו) "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת המות ואת הרע, ובחרת בחיים" - בחר ללכת בדרך החיים, אל תלך למות, אל תשקע בקשיות! תן מנוח ומרגוע לנפשך! מקושיא אין מתיים! ידוע תדע כי לכל קושיא יש תירוצ, או שאיננה בגדר קושיא כלל... וממילא אין אתה מחוייב לקבל תירוצ עכשיו ברגע זה. אכן כשיפתח לך השכל תראה שאין כאן קושיא כלל ולא היתה מעולם קושיא.

כי כאמור עצם הקושיות הם גם בריאה של הקב"ה, ויסודם מהכלל הפנוי, שהיה נצרך למען הבריאה, אבל לטובתנו הנצחית הוא לא להתעסק בהם ויטב לך. וזה אפשר להעמיס

קבלת התורה אי אפשר אלא ע"י נעשה ונשמע - תמימות, כי ע"י חכמות א"א לקבל התורה!

ניצול אחד

ניצוץ קודש ממאמרי ומכתבי הגה"צ מורינו שליט"א

